SCENARIUSZ: Liliana Bardijewska *Dom ośmiu tajemnic*

TEMAT: TAJEMNICA GONI TAJEMNICĘ

Podstawa programowa:
I. Kształcenie literackie i kulturowe – **1**.1), 7), 9), 19), 20); **2**.2), 11)
II. Kształcenie językowe – **1**.6); **2**.2), 3), 4), 7), 9); **3**.2), 3), 6), 7); **4**.1), 2)
III. Tworzenie wypowiedzi – **1**.1), 2), 3); **2**.1), 4), 5), 7), 9)
IV. Samokształcenie – 1), 2)

Cele lekcji:
- poznanie fragmentu powieści *Dom ośmiu tajemnic* Liliany Bardijewskiej,
- poznanie pojęcia *narrator*,
- poznanie pojęcia *narracja*,
- kształcenie umiejętności nazywania reakcji czytelniczych,
- kształcenie umiejętności wyodrębniania zdarzeń z tekstu,
- kształcenie umiejętności opowiadania o zdarzeniach,
- kształcenie umiejętności poprawnego używania związków frazeologicznych,
- uświadomienie wartości słowa, przeciwdziałanie agresji słownej.

Metody i techniki pracy:
- praca z tekstem,
- metoda problemowa,
- metoda ćwiczeń praktycznych,
- elementy heurezy,
- przekład intersemiotyczny.

Środki i materiały dydaktyczne:
- podręcznik do kształcenia literackiego i kulturowego,
- karteczki z rysunkami różnych przedmiotów,
- karta pracy,
- karty z rysunkiem konturu postaci bohatera – karta pracy.

Przebieg lekcji:

I. Przedmioty mają swoją duszę – rozmowa wstępna

1. Nauczyciel rozmawia z uczniami na temat przedmiotów z ich otoczenia, pyta, jak je traktują, do których są szczególnie przywiązani itp.
2. Uczniowie wyjaśniają, jak rozumieją powiedzenie: *przedmioty mają swoją duszę*.
3. Podają przykłady utworów, w których przedmioty zostały ożywione.

*Uwaga**

wypowiada się na temat przedmiotów ze swojego otoczenia	wyjaśnia sens powiedzenia	podaje przykłady ożywienia przedmiotów w literaturze

* Opis każdego etapu lekcji zakończony jest podsumowaniem w formie tabeli, które ma na celu ułatwienie indywidualizacji kształcenia. Zróżnicowanie wymagań dla poszczególnych uczniów oznaczono kolorami: – uczeń o specjalnych potrzebach edukacyjnych (pracujący w wolnym tempie), – uczeń na poziomie podstawowym (pracujący w średnim tempie), – uczeń zdolny (pracujący w szybkim tempie).

AUTORZY: Ewa Horwath, Anita Żegleń

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2017

II. Świat wykreowany w powieści

podręcznik, s. 42, pol. 1., 2., 3., karta pracy

1. Uczniowie wykonują polecenie 1., próbują scharakteryzować postać, zamalowując kontur sylwetki barwnymi plamami – karta pracy, a następnie wyjaśniają, dlaczego użyli takich kolorów, np.

   Główny bohater to Marcin, uczeń szkoły podstawowej. Chłopiec jest negatywnie nastawiony do wczesnego wstawania. Czasami bywa nieobowiązkowy i zostawia na ostatnią chwilę wykonanie zadań. Nie zawsze dobrze traktuje swojego psa. Jest miłośnikiem filmów fantastycznych.
   Po przeczytaniu tego fragmentu powieści nie budzi mojej sympatii.

2. Wykonują polecenie 2., np.

   - Brak reakcji Marcina na dzwonienie budzika.
   - Wstawanie w popłochu.
   - Włączenie komputera.
   - Sfrunięcie plakatu ze ściany.
   - Wyrzucenie psa z łóżka i wygonienie go na dwór.
   - Skaleczenie się przy próbie przybicia plakatu.
   - Awaria komputera i niemożliwość wydrukowania wypracowania.
   - Przeciąg w mieszkaniu i rozbicie się szyby.
   - Wybiegnięcie Marcina z domu i uderzenie bramy.

3. Uczniowie wykonują polecenie 3., np.

   Wydarzenia rozgrywają się w tajemniczym Domu, który w powieści zapisany jest wielką literą. Różne jego elementy są ożywione.

   Cytaty:

   „Zdumione schody nie zdążyły nawet skrzypnąć, kiedy był na parterze.
   Zresztą wszyscy się zdumieli, a najbardziej – niedopita herbata, która wystraszona nagłym hałasem chlusnęła na obrus".

   „Miarka się przebrała – Dom nie mógł już tego puścić płazem! Toteż brama nie pozostała dłużna i oddała Marcinowi ze stanowczością kutego żelaza".

wskazuje bohatera, przedstawia swoje wrażenia o nim	charakteryzuje bohatera	przytacza cytaty o miejscu zdarzeń

III. Narrator i narracja

podręcznik, s. 42, pol. 4.

1. Uczniowie wykonują polecenie 4.

   O przedstawionych wydarzeniach opowiada osoba, która nie bierze w nich udziału.

2. Czytają definicje pojęć *narrator*, *narracja*.

3. Próbują wymyślić sposób na łatwe zapamiętanie pojęć; może to być wierszyk, charakterystyczny rysunek, np.

   Narrator, to każdy wie,
   opowiadać ciągle chce.

czyta informacje z podręcznika	wykonuje polecenie 4.	wymyśla sposób na zapamiętanie pojęcia

AUTORZY: Ewa Horwath, Anita Żegleń

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2017

IV. Złośliwość rzeczy martwych?

podręcznik, s. 42, pol. 5., 6., karta pracy

1. Uczniowie wyjaśniają znaczenie powiedzenia *złośliwość rzeczy martwych*.

   złośliwość rzeczy martwych – określenie używane w sytuacji, gdy przedmioty nam potrzebne psują się w najmniej oczekiwanym momencie, stwarzając sytuacje problemowe.

2. Opisują sytuacje, w których mogliby zastosować to powiedzenie.
3. Losują karteczki z rysunkami różnych przedmiotów oraz z psem – karta pracy. Następnie wykonują polecenie 6. dotyczące danego elementu, np.

   Chłopiec mówił niegrzecznie.

   - Do budzika:
     Zamknij się!
     Po czym porozumiewawczo mrugnął do niego okiem, żeby wytargować jeszcze kilka chwil drzemki.
     Zaspałeś, ty stary rupieciu!
     Wyrzucę cię na złom!
   - Do skarpetek:
     Wyłaźcie stamtąd!
   - Do plakatu z filmu *Gwiezdne wojny*:
     A ty dokąd?!
   - Do psa Cezara:
     Złaź z łóżka, spacer!
     Dostaniesz, jak się wybiegasz!
     Pospiesz się!
   - Do komputera:
     Jaki error?!
     Masz mi wydrukować wypracowanie, słyszysz? Wklepałem ci je do tego tępego dysku wczoraj wieczorem, zapomniałeś ty stary szmelcu?!
   - Do bramy:
     I ty przeciwko mnie?! Puszczaj ty zardzewiały złomie!
     pożegnał ją kopniakiem: – A masz!

   Czasowniki określające jego sposób mówienia i emocje:
   wrzasnął, pieklił się, złościł się, burknął, pogroził, wściekał się, zakrzyknął, jak oparzony wyskoczył (na dwór), był rozżalony (na cały świat).

cytuje fragmenty wypowiedzi bohatera	wypisuje czasowniki określające sposób mówienia i emocje bohatera	wyjaśnia znaczenie frazeologizmu

V. Zabawić się w autora

podręcznik, s. 46, pol. 7., *Zabawy wyobraźni* 1.

1. Uczniowie czytają pojęcie *argument* ze Słowniczka.
2. Uczniowie, pracując parami, wykonują polecenie 7.

AUTORZY: Ewa Horwath, Anita Żegleń

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2017

3. Nauczyciel przedstawia hipotetyczną sytuację, np.

Wyobraź sobie, że powieściowy czas się cofnął i opowiadanie zaczęło się w ten sposób:

– Jeszcze chwileczkę... – wymamrotał, kiedy nagle usłyszał znajomy terkot budzika.

Zdumiony szeroko otworzył oczy. Był u siebie we własnym łóżku, do którego właśnie usiłował wgramolić się Cezar. Nie wierząc własnym oczom, poklepał go po karku i gościnnie ustąpił mu miejsca.

– Dobry pies, dobry!

Na zegarze była siódma...

4. Uczniowie próbują dokończyć tę historię tak, aby przedstawiane zdarzenia przebiegały pomyślnie.

podaje przykłady zachowania agresywnego	podaje sposoby rozładowania agresji	wymyśla inny przebieg zdarzeń

VI. Omówienie zadania domowego

podręcznik, s. 42, *Zabawy wyobraźni* 1.

przekształca sposoby mówienia bohatera	przekształca opowiedzianą historię	dopisuje dwie wersje dalszego ciągu zdarzeń, zależne od zachowania bohatera
rysuje, wyobrażenie ducha		
czyta zamieszczony w podręczniku fragment powieści Anny Onichimowskiej *Duch starej kamienicy*		
chętni przygotowują przebranie dla ducha		

AUTORZY: Ewa Horwath, Anita Żegleń

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2017

KARTA PRACY: Liliana Bardijewska *Dom ośmiu tajemnic*

(rys. Anna Sędziwy)

AUTORZY: Ewa Horwath, Anita Żegleń

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2017

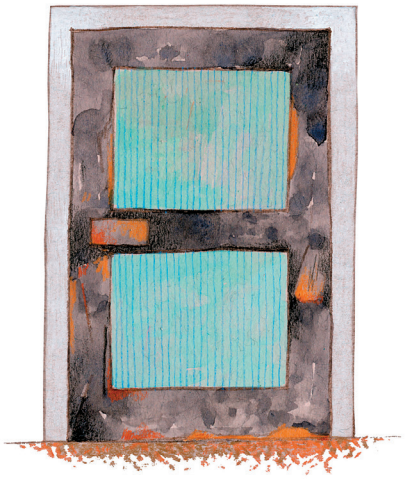

(rys. Anna Sędziwy)

AUTORZY: Ewa Horwath, Anita Żegleń

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2017